

Sumari:

- Els Serveis centrals Destaquem...
- Entrevista: Parlem amb...
- Informacions...
- Agenda: jornades, congressos
- Lectures recomanades
- Els Centres Destaquem...
- Dades

Els Serveis centrals destaquem...

10 anys del programa Compartim

L'any 2005 el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada va posar en marxa una iniciativa per vertebrar comunitats de pràctica (CoP) al Departament de Justícia, prenent com a referència el model inicial de desenvolupament de CoP desenvolupat per Etienne Wenger. Aquest model consisteix a identificar grups professionals on hi ha elements de compartició de coneixements previs i donar-los suport per afavorir l'activitat que ja desenvolupa el col·lectiu.

L'any 2006 comencen a funcionar les primeres comunitats. Des d'aleshores, s'han articulat CoP a més de 18 col·lectius professionals i s'ha assolit una participació de més de 1.600 persones implicades (el 12 % de la plantilla del Departament).

El programa Compartim es va crear amb l'objectiu d'introduir noves metodologies organitzatives que fessin més eficient la feina dels treballadors públics.

Un nou context per al treball col·laboratiu a l'Administració

Aquesta experiència de treball col·laboratiu no hauria estat possible sense un conjunt d'elements que han canviat el context de treball dels treballadors públics. Les variables més rellevants són:

1. Tecnològiques: Primer amb la generalització de l'ús del correu electrònic que va revolucionar la comunicació entre

els treballadors, però també amb els usuaris externs. I segon, amb l'aparició d'Internet de banda ampla que va fer possible treballar i aprendre a la xarxa.

2. Culturals: l'evolució de l'Administració burocràtica cap a l'Administració col·laborativa.

3. Els nous atributs de l'Administració col·laborativa:

Eficiència: l'Administració com a productora de coneixement té l'obligació de gestionar-lo de manera eficient.

Reutilització: el procés de reutilització del coneixement elaborat s'ha de convertir en una necessitat per a qualsevol Administració.

Compartició: aquest procés és una conseqüència lògica derivada de l'eficiència i de la reutilització.

Unitats impulsores lligades a departaments transversals: formació i difusió

El programa Compartim es va impulsar des d'una unitat de formació, el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, i s'adreçava a diferents professionals del Departament de Justícia. L'oferta es va percebre més lligada a la formació i a la capacitat professional, amb adscripció de forma voluntària, i no com un encàrrec de la institució a través, per exemple, d'un projecte de millora de l'organització. També va reforçar aquesta percepció el fet que es presentés com a incentiu principal la certificació d'hores de participació a la CoP com a hores de formació.

Diferents rols: e-moderadors i coordinadors d'àmbit

En el procés d'implantació es van introduir dues figures clau en l'èxit de les comunitats de pràctica. D'una banda, la figura de l'e-moderador i, d'altra banda, el coordinador d'àmbit, el rol del qual se centrava a servir de pont entre la línia jeràrquica del col·lectiu, l'e-moderador i la comunitat. Aquesta figura s'ha descrit de vegades com a patrocinador de la comunitat, una persona amb poder per facilitar l'evolució de la CoP davant dels problemes de supervivència dins de l'organització.

L'e-moderador és la figura clau dins de tot el procés de gestió del coneixement. És una persona representativa de la comunitat i amb gran capacitat de lideratge, que participa en el projecte institucional, és respectada i té influència a la comunitat. A més, té bones capacitats comunicatives i està familiaritzat amb el treball en entorns tecnològics.

Difusió del coneixement creat a través de jornades de bones pràctiques presencials

Les jornades de bones pràctiques tenen la missió de difondre i transferir a tot el col·lectiu professional el nou coneixement de què es disposa. Es programen al final de cada cicle del procés de gestió del coneixement i acostumen a fer-se un cop a l'any i en format presencial.

L'esquema organitzatiu ha girat al voltant dels elements següents:

- Difusió del coneixement nou adquirit. Aquest coneixement es pot presentar en documents de text, presentacions, vídeos, etc.
- Intervenció d'un expert en la matèria tractada. És convidat especialment per a l'ocasió, i se li demana que comenti les aportacions fetes per la comunitat.
- Recollida de propostes sobre nous temes a desenvolupar en el futur i inici de debat en petits grups sobre les

propostes acceptades.

Eines tecnològiques de fàcil ús

e-Catalunya és una plataforma per a la creació i desenvolupament de comunitats virtuals impulsada per la Generalitat de Catalunya perquè els membres de la plataforma puguin comunicar-se, treballar en equip i gestionar coneixement amb eines de participació en línia. e-Catalunya, doncs, és una plataforma ideal perquè les comunitats es desenvolupin en un entorn col·laboratiu i de xarxa social i escullin les eines volen utilitzar. A més, permet a usuaris sense coneixements tècnics avançats crear i mantenir les comunitats de forma senzilla.

Factors d'èxit

Amb l'experiència dels primers anys, es van detectar els factors que van contribuir a l'èxit:

Connexió amb les necessitats reals del grup. El factor responsable de la producció del grup i del manteniment de la CoP en el temps és la connexió amb necessitats reals.

Lideratge digital competent (e-moderador). Els impulsors del treball de la comunitat han de tenir unes característiques clares de coneixement tecnològic i lideratge digital (e-competències) cap als seus companys.

Suport en grups i comunitats existents. Basant-nos en la metàfora de Wenger, la millor estratègia és cultivar comunitats. Com a estratègia, cal escoltar l'organització per recolzar-se en aquells grups ja incipients.

Orientació a l'elaboració de productes de ràpida aplicació i avaluació de retorn posterior. És una de les tàctiques més recomanades. És necessari que tant la comunitat com l'organització percebin un retorn ràpid en beneficis de l'esforç invertit en la generació dels productes. Això permetrà que continuïn treballant i acumulin crèdit per afrontar nous reptes.

Aquest any el programa Compartim celebra els 10 anys i presenta també les 10 grans aportacions del treball col·laboratiu a les organitzacions.

1. Un nou actor: el treball col·laboratiu per defecte (o en sèrie). Ara el treball col·laboratiu ja no es considera una pràctica extraordinària; sovint forma part de l'essència de la seva activitat i és el seu motor primari. En moltes unitats i serveis ja s'han posat en marxa grups de treball que estan produint nou coneixement aplicat directament a la millora organitzativa.

2. Productes de coneixement aplicat que resolen problemes. Com es pot apreciar en aquesta [llista](#), les aportacions de coneixement superen de llarg el centenar i totes estan validades i aplicades a l'organització.

3. Renovació del discurs pedagògic en la pràctica. Per aquesta via es passa de la pedagogia de l'enunciació a la de la participació d'aprenentatges experiencials, socials, per projectes i en el lloc de treball. El treball col·laboratiu conforma la vessant més pràctica d'introducció de la pedagogia de la participació en els aprenentatges.

4. Aplanament de l'organització per la via pràctica. La transversalitat del treball col·laboratiu és possible dins d'organitzacions públiques. Aquest procediment és molt més complex pel que fa a la participació i finalització dels objectius buscats, però, si es condueixen amb cura, es pot assolir l'èxit.

5. Via lliure per a intraemprenedors. El treball col·laboratiu és la sortida més natural per a les persones inquietes i curioses, que troben en aquests espais de col·laboració la manera de fer la seva aportació a l'organització.

6. Innovació ascendent (bottom-up). El fet d'establir canals de participació directes per als qui breguen amb els problemes del dia a dia i donar-los la possibilitat de aportar-hi propostes, equival a garantir el procés d'innovació a aquells que poden col·lectivitzar el seu coneixement.

7. Evolució de les metodologies en gestió del coneixement. Provant noves metodologies adaptades a l'organització,

en alguns casos hem reinventat i adaptat eines que no estaven previstes per a aquests objectius. Així, hem integrat en un esquema coherent la feina col·laborativa de grups de treball enfocats cap a un objectiu (grups de millora i innovació) amb la d'altres grups de treball més flexibles, no centrats en cap proposta concreta.

8. Motivar i donar poder (apoderar) als professionals i directius. Per a un gran nombre de persones a l'Administració pública, el treball col·laboratiu és un itinerari de motivació. I per als directius suposa l'oportunitat de practicar noves formes de gestionar i dirigir persones: de forma més propera, plana, en xarxa, mitjançant processos de mentoria i entrenament, etc.

9. Desintermediar. En aquesta època de xarxes i Internet, en la qual tot està a l'abast d'un clic, el treball col·laboratiu té la virtut d'oferir a tots els membres de l'organització una eina per poder aprendre i aportar coneixement sense més intermediaris que la pròpia voluntat dels professionals.

10. Moments de felicitat. Mitjançant el treball col·laboratiu hem fet felices i hem il·lusionat moltes persones encara que sigui per breus moments. Deia Etienne Wenger que l'itinerari de les comunitats de pràctica s'assembla molt a un matrimoni ben avingut. I és que les persones felices són, sobretot, persones eficients.

EntreVista: Parlem amb...

Jesús Martínez

Llicenciat en psicologia, màster en criminologia, màster en societat de la informació i el coneixement, treballa des de fa 30 anys al Departament de Justícia.

Explica'ns resumidament la teva trajectòria formativa i professional i com va començar el teu contacte amb l'execució penal, el Centre d'Estudis Jurídics i, finalment, el programa Compartim

Resumeixo la meua trajectòria professional de 30 anys al Departament de Justícia: des del 2005 treballa com a responsable de Formació Directiva i Nous Programes al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada del Departament de Justícia.

Des de l'any 1984 fins ara he estat educador social, tècnic superior psicòleg, subdirector de Tractament del Centre Penitenciari de Dones, director del Centre Penitenciari de Joves de Barcelona i cap del Servei de Rehabilitació de la Secretaria de Serveis Penitenciaris. Per tant, la meua vinculació amb el Departament de Justícia és de poc més de trenta anys.

Destacaries algun punt de connexió entre la feina que desenvolupes actualment i la que vas dur a terme durant 20 anys als serveis penitenciaris?

Ben mirat, qualsevol feina inclou una part de gestió, que és una tasca que s'ha de fer, i ben feta. Quan treballes per a persones i has d'assegurar serveis, com és el cas de la feina de presons, t'hi has de dedicar amb un alt nivell d'exigència, i hi ha una part d'innovació i d'exploració de

fórmules noves. Crec, i defenso, que l'activitat laboral, sigui de la mena que sigui, no ha d'acabar en la gestió. Hi ha d'haver alguna cosa més. Jo, a tot arreu on he anat, ho he plantejat així. Quan era subdirector de Tractament al Centre Penitenciari de Dones, vaig fer coses memorables, i també com a director del Centre Penitenciari de Joves, o com a cap del Servei de Rehabilitació, etc. Sempre he buscat espais per innovar i oferir productes nous. No entenc la feina si no és d'aquesta manera. Ara, en l'àmbit de la formació, és molt més fàcil. A banda de la gestió, volem que la part d'innovació i l'oferta de serveis i productes nous i eficients sigui molt intensa. Gaudeixo molt amb això. i

Ens pots explicar en què consisteix el tu treball actual?

Planifiquem i gestionem tres grans àrees:

- D'una banda, ens responsabilitzem que la programació en formació general, per a comandaments i directiva del Departament arribi als professionals dues vegades l'any (fem programacions semestrals).
- Des de 2006 impulsem també un nou plantejament sobre formació i aprenentatge inspirat en la disciplina de la gestió del coneixement: és el que anomenem programa Compartim.

- Des de la Biblioteca del CEJFE intentem fer arribar als professionals del Departament, a més dels serveis clàssics d'una biblioteca, serveis nous en línia i de biblioteca electrònica. Avui, amb els nous serveis de documentació, de recuperació i enviament de novetats i informació que hem anat posant en marxa, els professionals del Departament ho tenen més fàcil que mai per disposar d'informació i coneixement per fer la seva feina. Els recursos que proveeix la biblioteca també són una peça molt important per a l'aprenentatge autònom dels professionals.

Has comentat abans que el programa Compartim és un dels més reconeguts sobre gestió del coneixement a les administracions públiques. A més, em consta que t'han demanat d'explicar-lo a molts centres de formació, congressos, seminaris especialitzats i publicacions en general, tant a Catalunya i a l'Estat com internacionalment. Què és, al teu parer, el que ha aportat el programa per fer-lo tan conegut?

Aquests dies estem preparant la memòria del programa Compartim amb motiu del seu desè aniversari. En fer el recompte dels productes de coneixement elaborats pels diferents grups, hem pogut constatar que en aquests 10 anys s'han elaborat més de 150 productes de coneixement, que s'han posat en funcionament a l'organització. Aquesta dada, per si sola, ja és molt important. Vol dir que molts professionals observen en el seu àmbit de treball que poden resoldre per ells mateixos determinats problemes del servei que desenvolupen a partir del seu coneixement i experiència.

Al programa Compartim donem facilitats perquè aquestes persones, inquietes i motivades, puguin comprometre's a buscar activament solucions als múltiples problemes que es van presentant. Aquest, crec, és el valor fonamental del Programa. També, i des d'una perspectiva pura d'aprenentatge, aquests professionals que són capaços de passar-se mesos treballant per resoldre els problemes, arriben a ser grans experts en la seva matèria. No

necessiten fer cursos de formació, ja que, a la pràctica i de forma activa, s'han convertit en consultors interns. És el que anomenem *aprenentatge fent* i *aprenentatge en el lloc de treball*.

Ara es parla molt dels aprenentatges informals i de com són d'importants. El CEJFE té alguna proposta en aquest cas?

Quan parlem de *comunitat de pràctica*, ja estem parlant d'*aprenentatge informal*. Però també és veritat que l'aprenentatge informal va molt més enllà. L'any 2014 vam fer un plantejament més ampli i vam començar a buscar més alternatives per oferir a l'organització aprenentatges informals intencionals. El fruit de tot això és un nou programa de dinamització d'aprenentatges informals al lloc de treball que aquest any 2015 estem posant en funcionament. Tenim el convenciment que ara i en el futur els aprenentatges seran més autònoms, més flexibles, i que la responsabilitat d'aprendre ja és molt compartida, tant pels professionals com per l'organització.

Els serveis de formació –tal com fem al CEJFE– han de mantenir les ofertes formatives tradicionals, ja que hi ha molts professionals que les sol·liciten, però també han d'oferir noves alternatives. És el cas del programa Compartim, de comunitats de pràctica i de treball col·laboratiu, i també de nous formats com els aprenentatges informals intencionals. Tant de bo que puguem veure aviat a l'organització aquestes figures de facilitadors i dinamitzadors d'aprenentatge. Tots hi guanyarem!

Informacions

Programa europeu Grundtvig. Projecte Second Chance

El passat 26 de març de 2015 es va dur a terme, al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada i coordinada des del CFA Jacint Verdaguer, una jornada de presentació i divulgació del projecte Second Chance. Aquest projecte forma part del Programa d'aprenentatge permanent 2007-2013 (2013-2015). Hi participen sis països: Itàlia, Turquia, Romania, Estònia, Polònia i Espanya, com a país coordinador.

Durant la cinquena trobada de tots els països participants (del 23 al 27 de març) es van visitar el Centre Penitenciari d'Hommes de Barcelona i el Centre Penitenciari Lledoners, on es van fer diferents sessions de treball per analitzar la feina feta durant aquest segon any del projecte i poder extreure'n conclusions. Cal destacar l'èxit del projecte, que està servint per donar a conèixer la nostra manera de treballar i de pensar l'educació, així com per sensibilitzar la resta de professionals vinculats a aquest àmbit de l'educació d'adults i l'educació a la presó.

L'objectiu de Second Chance és valorar la importància de l'educació a la presó i aconseguir que aquesta esdevingui realment una segona oportunitat. Un dels aspectes rellevants ha estat el protagonisme que han tingut els alumnes dels diferents centres penitenciaris al llarg de tot el procés. Es van tenir en compte les seves veus, les seves experiències educatives i textos narratius per interpretar i

donar forma a les seves aportacions i acabar seleccionant quines propostes es volien implementar al centre educatiu.

La jornada al Centre d'Estudis va servir per mostrar el que havia significat la realització d'aquest projecte per als diferents països participants. Després d'una breu presentació de cada participant, es van contrastar els trets principals del sistema educatiu al medi penitenciari de cada país. Aquesta part va resultar molt interessant ja que va permetre copsar, per una banda, realitats molt diverses i, per l'altra, el gran repte que ha suposat aquest projecte en intentar respectar i encaixar les diferències i construir a partir d'elles. Seguidament es van presentar els principals canvis i les millores aplicades a cada país durant aquest segon any de Second Chance. Per acabar, es van exposar les conclusions i els plans de futur.

La jornada va finalitzar amb la ponència de Carles Parellada Enrich, "Aprendre, un dret; canviar, una oportunitat". Com a terapeuta sistèmic, ens va proporcionar una visió molt interessant de l'educació i del repte del projecte: aconseguir que l'educació als centres penitenciaris esdevingui, debò, una segona oportunitat.

Programa

Els relats digitals com a eina de comunicació educativa

L'ús dels relats digitals constitueix una praxi cada cop més generalitzada de comunicació de projectes i experiències de caràcter professional, utilitzada tant per empreses privades com, més tímidament i recentment, per organitzacions públiques.

En tots els casos s'ha mostrat com una eina de gran força comunicativa, en què l'ús d'elements multimèdia facilita la difusió de coneixement de forma atractiva i eficaç. No obstant això, l'experiència presentada al Congrés EDO 2014 anima a contemplar els relats digitals més enllà d'una forma renovada de comunicació. Els relats digitals poden ser la base per a la reconstrucció metodològica, la

interpretació i reflexió analítica de pràctiques professionals a fi d'orientar futures accions i contribuir a la consolidació de coneixement, excedint el paper de simple canal de transmissió.

A l'experiència desenvolupada en forma de taller, el resultat van ser set relats digitals en què les autores narren una pràctica prou significativa per a elles com per ser compartida amb els seus companys. A més, aquestes obres han estat difoses per diversos canals, jornades del programa Compartim o mitjançant [el bloc AlfaDigital: TIC i presó](#) i el [canal YouTube](#) del Departament de Justícia.

Com a il·lustració de la feina realitzada, destaquem dues d'aquestes obres:

- “[Salvando barreras](#), CE Oriol Badia
- “[Piso de inserción](#)”, d'Ester, del CE Can Llupià

Malgrat les limitacions d'aquesta primera experiència, els resultats ens animen a aprofundir en l'aplicació d'aquesta metodologia en camps professionals i de l'organització no explorats encara, però que intuïm innovadors i molt fèrtils. Sant Jordi i la nova edició del Congrés Edo 2015 són àmbits ideals per desenvolupar accions educatives d'aquesta mena.

Els projectes TIC (i premis multimèdia!) a la conferència del Projecte PriMedia a Halden, Noruega

El projecte [PriMedia \(ICT & Multimedia Tools for Prison Education\)](#) es va iniciar l'any 2013 i reuneix 15 experiències d'usos de les TIC a presons de 12 països europeus. La Direcció General de Serveis Penitenciaris participa en el projecte aportant totes les experiències amb TIC i audiovisuals que es fan als centres penitenciaris de Catalunya.

Els passats 28 i 29 de gener es va celebrar a Halden (Noruega) la reunió d'hivern del projecte, i la reunió final es farà al mes de setembre a Rotterdam (Holanda). La part central de la trobada va tenir lloc el dia 29 a la presó de Halden. La presó va ser construïda entre 2007 i 2009 i està en ús des de fa cinc anys.

En un petit auditori, un jurat compost per cinc interns i una professional va valorar els treballs presentats al concurs multimèdia PriMedia.

Per part de Catalunya, s'hi van presentar 12 treballs, 5 dels quals van ser seleccionats i visionats en la fase final. Un d'ells ([Fàbrica](#) del LACA del CP Joves) va obtenir un premi com a finalista. PriMedia lliurarà un certificat a cada centre participant, que aviat podrem fer arribar a tothom.

Programa de col·laboració internacional amb Tunísia

Aquest primer trimestre han tingut lloc dues accions formatives dins d'un mateix contracte de serveis, en l'àmbit de la cooperació internacional i dins el marc del programa [Masar](#).

A finals de gener, estada formativa de 20 alts càrrecs i comandaments dels serveis penitenciaris tunisians i del Centre de Formació Penitenciària de Tunísia per conèixer el model català en matèria de processos de selecció de personal de presons, tant de professionals de l'àmbit de seguretat com de tècnics de rehabilitació, formació inicial i formació contínua. Aquesta actuació s'ha dut a terme al llarg d'una setmana al Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada i s'han fet servir diferents itineraris formatius i també s'han visitat els centres penitenciaris Quatre Camins i Lledoners.

A mitjan març, dins d'aquest **s e g o n** programa, **q u a t r e** professionals responsables de l'àmbit de formació del **n o s t r e** sistema, acompanyats

del director del CEJFE, Xavier Hernández, es desplacen a Tunísia per completar aquesta acció formativa i desenvolupar diversos seminaris a l'Escola de Formació Penitenciària de Tunísia.

Agenda

jornades, congressos ...

3a edició del Concurs de Fotografia de Centres Penitenciaris i exposició "Lectura i presó"

El concurs de fotografia, organitzat conjuntament per la Direcció General de Serveis Penitenciaris i el Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada, està dedicat al tema "Lectura i presó". L'objectiu és treballar la temàtica de la lectura a les presons a través de la fotografia. Es tracta de donar a conèixer com la pràctica artística amb persones privades de llibertat esdevé un itinerari educatiu per afavorir la reinserció i la rehabilitació. A més, aquest mitjà artístic dóna l'oportunitat de difondre fora dels murs de la presó part de l'activitat cultural i educativa que s'hi du a terme i trencar tòpics sobre el món penitenciari i mostrar a la societat que la cultura arriba a tot arreu.

D'altra banda, des del 21 d'abril fins al 15 de juliol de 2015, es presentarà l'exposició "Lectura i presó" en el marc del cicle d'activitats de Sant Jordi. S'hi exposaran les fotografies seleccionades de l'edició anterior del concurs.

[Bases i formulari d'inscripció](#)

[Programa de l'exposició](#)

L'art i l'educació social

"A cop d'art" és el títol del monogràfic del número 16 de la revista *Quaderns d'Educació Social*. A partir de les experiències relatades en aquest monogràfic, des del

Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya (CEESC), juntament amb DIXIT, s'ha organitzat un cicle de Càpsules amb l'objectiu de donar a conèixer experiències d'arreu de Catalunya que treballen la relació entre l'art i l'educació social i que proposen una mirada artística del món educatiu.

A cada Càpsula es volen recollir experiències del territori; així que, si coneixeu o participeu en algun projecte d'aquestes característiques, poseu-vos en contacte amb projectes@ceesc.cat.

Les Càpsules tindran lloc als 5 [centres DIXIT](#) durant els dijous dels mesos de maig i juny.

Nova edició del Sant Jordi DigiTale

El projecte DigiTale convoca la [IV Mostra de Sant Jordi Digitale](#), que, com en les darreres edicions, vol ser un incentiu de la creativitat i la comunicació, de l'intercanvi entre centres, interns/ernes i professionals, i una oportunitat per donar a conèixer tot el que es fa en aquest camp als centres penitenciaris i centres educatius de justícia juvenil.

La convocatòria acull tot tipus de relats digitals, AudioRelats, VideoRelats, FotoRelats, Narratives Digitals, dMagaZines, documentTIC... que poden estar basats en

textos dels interns i internes o en textos d'altres autors. La Mostra visitarà cada centre participant i espais externs, com ara biblioteques, centres cívics i llibreries, on es podrà veure una selecció de les produccions presentades. Podeu consultar-ne les bases en aquest [enllaç](#).

Coincidint amb la celebració de la Mostra Sant Jordi DigiTale, la CoP TIC i Presó i el projecte DigiTale presenten una experiència editorial: els dLibris. Es tracta de llibres de petit format sobre textos escrits per dones dels centres penitenciaris i que reuneixen en el mateix producte l'expressió escrita i la digital (AudioRelat o VideoRelat). Els dLibris contenen cinc pàgines de text i dues caràtules, s'imprimeixen amb mitjans senzills i s'enquadernen amb tècniques papiroflèxiques. El resultat és un petit objecte artesanal i únic, valuós tant pel seu contingut com per la seva forma, estètica i particularitats.

L'experiència pretén donar a conèixer els relats creats per les internes dels centres penitenciaris que participen en els tallers del projecte DigiTale, tot oferint un mitjà accessible d'edició de les seves obres. Els llibres es vendran a un preu molt accessible: en aquesta primera edició es podran comprar quatre llibres diferents per cinc euros. Els guanys aniran destinats a les autores i a les internes que s'encarreguen de l'enquadernació.

Jornada dels Monitors Artístics dels Centres Penitenciaris

Divendres 6 de març ha tingut lloc, dins el programa [Compartim](#), la VIII Jornada de Monitors Artístics de Centres Penitenciaris, amb experiències internacionals i originals per repensar el treball de rehabilitació que es desenvolupa amb les persones privades de llibertat, o com l'art i la cuina ofereixen possibilitats potents per generar un

canvi en l'individu.

Primer ha intervingut James King, de l'[Scottish Prison Service](#), amb una llarga trajectòria en la integració de les arts als programes de rehabilitació a les presons d'Escòcia, i ha explicat l'actual ventall de propostes que ofereix el sistema escocès als interns.

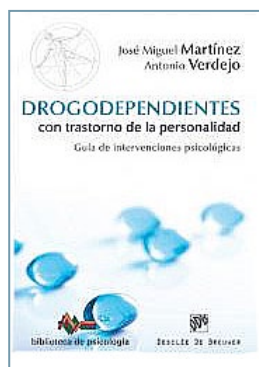
Després de la presentació del projecte de muntatge d'exposició que duen a terme els monitors artístics de les presons catalanes, s'ha viscut una experiència dinàmica amb [Matteo Guidi](#), antropòleg italià, que ha experimentat en diferents tallers als mòduls d'alta seguretat com la cuina és idònia per treballar la creativitat i els valors essencials amb persones implicades en un procés de rehabilitació ([Cucinare en massima sicurezza](#), 2013).

Lectures reComanades

MARTÍNEZ GONZÁLEZ, José Miguel; VERDEJO, Antonio. *Drogodependientes con trastorno de la personalidad: Guía de intervenciones psicológicas*. Bilbao: Desclée de Brouwer, 2014. Sig. 309 Mar

La comorbiditat entre l'abús o la dependència de substàncies i els trastorns de la personalitat s'ha convertit en un aspecte molt rellevant del tractament de les drogodependències, i és un dels reptes més complexos a què s'enfronta el clínic en les seves intervencions. Aquesta guia ofereix un conjunt d'estratègies psicològiques i revisa els problemes que es poden presentar

durant la intervenció de drogodependents amb trastorns de personalitat i les diferents maneres de resoldre'ls. Fullegeu-ne el [contingut](#).

MOLES CANAL, Manel. *Condenados a aprender*. Editorial Círculo Rojo, 2014

Condenados a aprender

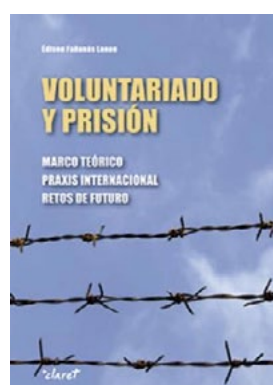

Una crítica dolça, però punyent, de l'escolarització obligatòria, cavall de batalla i puntal del desenvolupament econòmic i social del món occidental. Des de dues perspectives diferents, provinents de la neurobiologia i de la psicologia humanista, l'autor explora les conseqüències i efectes que aquesta obligatorietat escolar té, no solament sobre l'aprenentatge, sinó també sobre la salut dels alumnes sotmesos a aquesta

pràctica.

FAÑANÁS LANAU, Édison. *Voluntariado y prisión: Marco teórico, praxis internacional, retos de futuro*. Barcelona:

Claret, 2014. Sig. 343.81:364 Fañ

El voluntariat penitenciari és un voluntariat fronterer, ja que es mou entre dues realitats antagòniques: les persones que gaudeixen de llibertat i que tenen el dret de viure en pau i les persones privades de llibertat i que tenen el dret de (re)integrar-se a la societat. Aquesta monografia es divideix en tres parts: la primera, de caràcter històric i teòric, tracta de l'ajuda social en l'àmbit penitenciari; la

segona part, per mitjà d'entrevistes a voluntaris, interns i treballadors de presons, se centra en la praxi del voluntariat en cinc presons del món, a Bogotà (Colòmbia), a Mumbai (Índia) o a Barcelona mateix; la tercera i última part assenyala alguns reptes de futur concrets a partir de tot allò que s'ha desenvolupat i analitzat en les parts precedents. [Vídeo de la presentació del llibre a Barcelona](#).

GARCÍANDÍA GONZÁLEZ, Pedro; Soletó Muñoz, Helena (dir.). *Sobre la mediación penal: (Posibilidades y límites en un entorno de reforma del proceso penal español)*. Cizur Menor (Navarra): Aranzadi Thomson Reuters, 2012. Sig. 304:343.2 Sob

Aquesta obra estableix les bases per a un coneixement de la mediació penal com a instrument

de justícia restauradora i incideix en el fonament i les característiques d'aquesta, i també en el seu caràcter complementari del procés davant els tribunals i en la consideració de les possibilitats en aquest àmbit de les solucions consensuades. Es destaca en l'obra l'examen de la necessària regulació legal de la mediació penal, amb especial dedicació als aspectes tractats per l'Avantprojecte de llei de procediment criminal de 2011.

Els Centres Destaquem . . .

15è Concurs Diversitat

El concurs Diversitat 2015 proposa treballar a partir del concepte *murs*, des de totes les seves interpretacions. Murs que segreguen, que contenen, que protegeixen, que oculten, que impedeixen, que fan de suport, que permeten el crit o el silenci.

L'exposició de les obres presentades al concurs es podrà veure al Centre Cívic Pati Llimona, al carrer Regomir, 3 de Barcelona, des de la seva inauguració el dia 30 d'abril a les 12.30 h fins al 17 de maig.

Hi poden participar tots els interns i les internes dels centres penitenciaris de Catalunya. Les obres s'han d'adscriure a una de les següents modalitats artístiques:

- Pintura i obra mural
- Escultura i instal·lacions
- Format multimèdia

Les obres han de ser inèdites; no s'acceptaran plagis ni obres que hagin estat exhibides o premiades en altres concursos i/o exposicions, i hauran de presentar-se degudament preparades per poder-se exposar, emmarcades i amb el suport necessari. La participació pot ser individual o col·lectiva. Les obres que es presentin al concurs han de respectar les característiques de cadascuna de les modalitats. De la mateixa manera, el jurat, nomenat pels organitzadors del concurs, estarà format per persones del món de les arts i la cultura i serà el responsable de la concessió dels premis, que seran de 50

euros per a cadascuna de les modalitats preestablertes.

2015 comença amb més dMagaZines

A finals de febrer dos nous dMagaZines (magazines digitals d'àudio) van començar les seves transmissions.

Des del CP Lledoners, *Voces al aire* presenta la seva primera edició amb les descripcions de les seccions que ompliran les següents edicions: notícies, salut, entrevistes, llibres, cinema, teatre, esports... El podeu escoltar al bloc AlfaDigital: [Emprèn el vol Voces al aire](#), el nou dMagaZine del CP Lledoners.

Des del CP Quatre Camins, la veterana secció "Sentir-nos bé" del dMagaZine *Universo cultural* comença la seva trajectòria independent. Estarà enfocada a donar a conèixer informació i orientacions útils a l'hora de tenir cura de la nostra salut. Podeu escoltar la primera edició d'aquesta etapa a: [Amb tots nosaltres... "Sentir-nos bé"](#), un nou dMagaZine des del MR8 de Quatre Camins.

Primer campionat de mini tennis al Centre Penitenciari de Joves

A finals del mes de març, el CP de Joves ha organitzat el primer campionat de tennis intercentres. El campionat s'ha jugat en dues lligues paral·leles. En cadascuna de

les quatre pistes disponibles s'han enfrontat els primers, els segons i els tercers de les respectives lligues, i s'ha establert una classificació per pistes. Els guanyadors de cada pista jugaran la semifinal i la final.

El CP de Joves premiat al Gra d'Or de Granollers

El 20 de febrer va tenir lloc la gala de treballs audiovisuals el Gra d'Or a l'espai de relació del Gra (equipament cultural i juvenil de Granollers). S'hi van projectar tots els curts presentats al concurs i a la cloenda, hi va haver el lliurament de premis.

El Laboratori de Creació Audiovisual del CP de Joves va ser premiat pel curtmetratge *Ovnipresente*.

Cursos de monitors de futbol base al CP Quatre Camins

Des de març fins a juny se celebrarà al Centre Penitenciari Quatre Camins la sisena edició del curs de monitor de futbol base que ja s'ha impartit en altres centres durant els tres últims anys, l'objectiu principal del qual és facilitar a la població interna la seva posterior inserció social i laboral.

Aquesta iniciativa s'emmarca dins l'Acord de col·laboració entre la Unitat de Programes d'Intervenció Generalista

del Departament de Justícia i l'Escola d'Entrenadors de la Federació Catalana de Futbol. Són cursos homologats de 65 hores de duració als quals l'Escola d'Entrenadors de la Federació Catalana de Futbol aporta el professorat, així com el material didàctic amb adaptació dels continguts.

La titulació oficial assolida és una via que permetrà a l'intern/a que ho desitgi treballar de forma voluntària en diferents entitats i institucions a través de l'esport, adquirint així experiència i conformant una trajectòria professional que amb el temps li faciliti l'adquisició d'una prestació remunerada.

Barcelona Magic Line 2015

L'1 de març ha tingut lloc la segona caminada solidària de la BML (Barcelona Magic Line), amb el lema "Que ningú no quedi enrere" i que ha tornat a comptar amb la participació dels centres penitenciaris de Catalunya, concretament de Brians 2, Dones i Brians 1.

La caminada consta de quatre itineraris de diferent dificultat i transcorre per Collserola, travessa la muntanya de Montjuïc i finalitza al Mont Tàber, a la plaça de la Catedral de Barcelona, on s'ha rebut els participants amb música en viu, un *photocall* per als que volien tenir un record i una exposició sobre la destinació dels fons recaptats.

Trobades socioesportives amb alumnes de Blanquerna als centres penitenciaris

Durant el mes de febrer, grups d'estudiants del grau de CAFE de Blanquerna han visitat els centres Brians 2, Homes i Dones amb la finalitat de conèixer les àrees esportives i equipaments i dissenyar amb més eficàcia les diferents activitats que configuraran la jornada esportiva que duran a terme a finals d'abril als centres esmentats.

Aquesta jornada s'emmarca en els acords de col·laboració establerts l'any passat amb la Universitat Ramon Llull, que

impliquen un apropament entre la realitat acadèmica i penitenciària a través de l'activitat física i l'esport.

Notícies publicades pels centres penitenciaris a la intranet del Departament. Agenda dels serveis penitenciaris 2014

Seguidament, us presenten una anàlisi del volum i tipus de notícies publicades pels centres al llarg de l'any 2014 a l'Agenda dels Serveis Penitenciaris de la intranet, on es recull el nombre d'activitats que reflecteix el dinamisme de la vida cultural, educativa, artística i participativa en el conjunt dels centres penitenciaris de Catalunya.

De la mateixa manera, per facilitar-ne la lectura, us presentem aquesta informació distribuïda i associada per categories

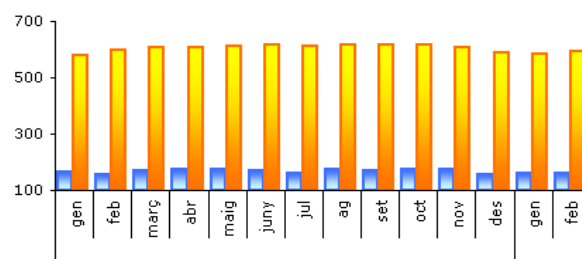
Aprofitem aquest espai per continuar convidant els professionals de la rehabilitació, especialment educadors, monitors i mestres, a continuar en aquesta línia de compartir i difondre la informació de l'activitat socioeducativa i d'animació cultural que es fa als centres amb la participació activa dels interns.

Nombre total de notícies publicades per centre

Centres penitenciaris	2014
Homes	38
Dones	75
Joves	48
Quatre Camins	105
Brians 1	58
Brians 2	41
Ponent	38
Tarragona	46

Categories	2014
Esportives	27
Música	24
Teatre	4
Cinema	21
Espectacles (circ, màgia, dansa)	4
Tallers/cursos/activitats diverses	57
Difusió cultural i animació a la lectura	29
Sortides programades	19
Publicacions /revistes/ rodatges/ reportatges	60
Exposicions i mostres	32
Concursos/campionats/premis	102
Jornades/setmanes culturals	101
Dies i anys internacionals	36
Convenis i participacions	9
Fires i festivals	25
Conferències/xerrades	10
Seminaris/projectes	10
Altres	3
Esdeveniments fora dels centres	20

Dades

La Subdirecció General de Programes de Rehabilitació (SGPR) us presenta dos estudis estadístics al voltant de les dades relacionades amb dos procediments de singular interès: un estudi sobre el seguiment dels interns que són excarcerats definitivament i presenten riscos associats a la reincidència en delictes violents i un segon estudi sobre les sortides programades realitzades al llarg de 2014 com a eina facilitadora d'integració a l'entorn social dels interns..

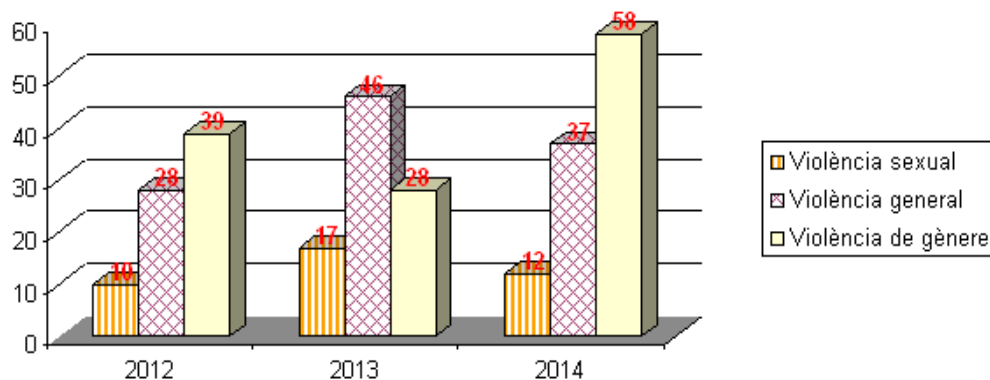
Excarceracions

La SGPR, mitjançant l'Àrea de Programes d'Intervenció Especialitzada (UPIE), ha quantificat els interns que durant el 2014 van complir condemna per delictes violents i que en el moment de l'excarceració estaven classificats en 1r o 2n grau de tractament. Aquests casos han estat susceptibles que s'elevi el corresponent procediment d'excarceració si presenten risc imminent de reincidència violenta en el moment de la llibertat definitiva de l'intern.

Al llarg de l'any 2014 s'han detectat 614 casos que es complien els criteris descrits anteriorment, però, atès que en 22 d'aquests casos s'ha produït un ajornament de la llibertat definitiva, el nombre de casos en seguiment finalment excarcerats el 2014 ha estat de 592 interns. D'aquests, el nombre total de casos en què s'ha activat el procediment d'excarceració, ja que s'hi ha valorat com a *alt* el risc de reincidència violenta, ha estat de 107 interns. En relació amb anys anteriors - el 2011, 427; 535, el 2012 i 593, el 2013- s'observa una tendència a l'estabilització.

La resta de casos n'han estat exclosos, ja que es tracta d'interns que estan gaudint del 3r grau, o són preventius en aquest moment, o estan complint per causes de violència menys greu (n'han estat exclosos els interns que compleixen penes per delictes de violència general inferiors a sis mesos), o bé tenen algun delictes violent no vigent (llevat dels delictes d'homicidi o d'assassinat o delictes sexuals).

Tipologia delictiva dels interns excarcerats

Com es pot veure al gràfic anterior, en el darrer any hi ha hagut un increment en la violència de gènere.

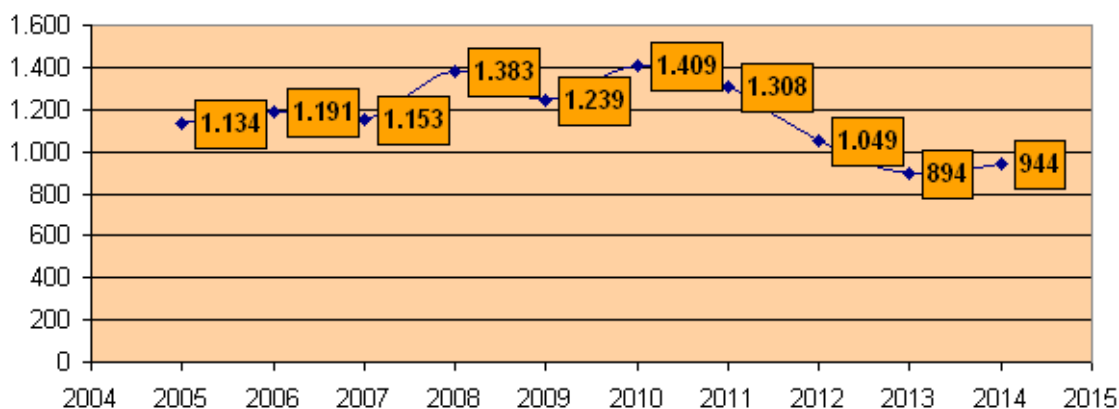
Aquest any el percentatge d'interns penats que tenien una valoració del risc prèvia a l'excarceració ha augmentat lleugerament i ha passat del 97,45% al 99,49%, tenint en compte tant les avaluacions que estaven vigents com les no vigents en el moment de la llibertat definitiva. Alguns interns (tres casos) no van poder ser avaluats, atesa la brevetat del seu internament al centre perquè tenien condemnes molt curtes o a causa de trasllats o llibertats avançades de forma imprevista.

	2011			2012			2013			2014		
	alt	mitjà	baix	alt	mitjà	baix	alt	mitjà	baix	alt	mitjà	baix
v. sexual	19	19	19	10	9	30	18	14	27	11	19	38
v. general	48	54	34	32	68	129	61	75	117	35	65	95
v. gènere	56	97	58	48	74	110	32	72	158	60	103	163

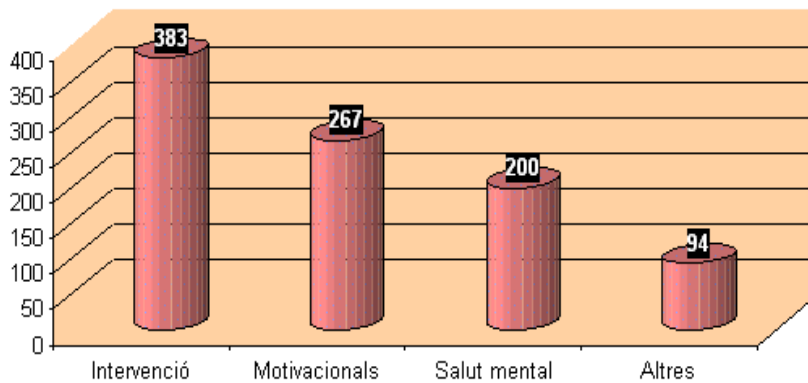
La tendència que es va observar l'any passat es fa més patent i més forta aquest 2014 en relació amb l'increment de riscos baixos en violència de gènere. Aquest aspecte requereix una anàlisi profunda per poder determinar-ne els motius.

Sortides programades

Les sortides programades són una eina d'intervenció que possibilita l'apropament progressiu a l'exterior dels interns en benefici del seu procés de rehabilitació i que, alhora, permet fer una gestió efectiva del risc. Des que Catalunya va assumir les competències en matèria penitenciària, es van començar a programar aquestes sortides als nostres centres penitenciaris i, progressivament, s'ha anat incrementant la seva freqüència i el nombre d'interns que n'ha gaudit. El 2014 els centres penitenciaris de Catalunya van motivar un total de 989 propostes de sortides programades, de les quals, finalment, el centre directiu va autoritzar-ne 944. Al gràfic es pot veure l'evolució en els darrers anys.

La majoria de sortides realitzades van ser d'intervenció, per davant de les sortides motivacionals. Un tercer grup de sortides estan relacionades amb salut mental, i la resta s'han categoritzat com a *altres*. Aquestes dades es poden veure al gràfic següent.

El 2014 es van proposar un total de 987 interns diferents per tal que gaudissin d'una sortida programada, dels quals, finalment en van sortir 882, que van protagonitzar un total de 3.873 sortides o moviments d'interns en les 944 sortides programades que es van dur a terme. Això representa un increment del 17,84 % d'interns diferents que van sortir respecte de l'any 2013. Per contra, el total de trencaments registrats durant tot l'any va ser de sis interns.

